

Inleiding

- Aanleiding:
- Praktijkvraag
  - Toegankelijkheid onbekend

Figuur 1
Verschillende taalniveaus

- 33% van 18-39-jarigen (ouders) lage gezondheidsvaardigheden (Nivel, 2019)
- 95% kan taalniveau B1 begrijpen (Rijksoverheid, z.d.)

Hoofdvraag: hoe toegankelijk is het voorlichtingsmateriaal voor ouders over de mondgezondheid van 0-4-jarigen en welke aanbevelingen kunnen er gegeven worden om het materiaal toegankelijker te maken?

- Deelvragen:
- Vindbaarheid
  - Begrijpelijkheid
  - Toepasbaarheid
  - Stellingen VBI-P
  - Experts
  - Niveau van leesbaarheid
  - Vakjargon
  - Lage en voldoende gezondheidsvaardigheden

Doel: toegankelijkheid voorlichtingsmateriaal
Praktisch relevant
Maatschappelijk probleem, terugdringen gezondheidsverschillen

Materiaal & methode

Beschrijvend kwantitatief praktijkgericht evaluerend onderzoek

- Populatie:
- Voorlichtingsmaterialen mondgezondheid 0-4-jarigen
  - Expertgroep

- Materiaalverzameling:
- Voorlichtingsmateriaal BeoordelingsInstrument voor Printbaar materiaal (VBI-P) (Van Bommel & Van Leeuwen, 2018)
  - Accessibility Leesniveau Tool (ALT) (Stichting Accessibility, z.d.)
  - Waardebepaling expertgroep

Data analyse: Microsoft Excel

Resultaten

- 25 voorlichtingsmaterialen geëvalueerd met VBI-P & ALT
- Niveau B1: 20% | Niveau B1/B2: 32% | Niveau B2: 48%
- Respons: 5 experts

Tabel 1
Categorieën VBI-P door waardebeoordeling experts

Stellingen over	Slecht	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Begrijpelijkheid	0% t/m 33%	34% t/m 54%	55% t/m 76%	77% t/m 100%
Toepasbaarheid	0% t/m 34%	35% t/m 56%	57% t/m 77%	78% t/m 100%

Tabel 2
Uitslag scores per voorlichtingsmateriaal

Naam voorlichtingsmateriaal	Naam instantie of organisatie	Begrijpelijkheid	Toepasbaarheid	Niveau van leesbaarheid	Advies
Acht tips om groot te worden zonder gaatjes	Glansje	V	G	B2	-
Cariesbescherming melkgebit 0-5 jaar	Elmex	V	G	B2	-
Duimen, vingerzuigen of speen	GGD	V	G	B1/B2	-
Eerste tandje? Poetsen! 1	Ivoren Kruis	O	G	B2	-
Eerste tandje? Poetsen! 2	GGD	V	V	B2	-
Eten, drinken en een gezond gebit	Ivoren Kruis	S	O	B2	-
Fluoride	Ivoren Kruis	O	G	B2	-
Preventie op maat voor een gaaf gebit	Gewoon Gaaf	O	G	B2	-
Groeiboekje	Gezonde Peutermonden	V	G	B1/B2	-
Het melkgebit	Ivoren Kruis	O	G	B2	-
Informatie voor ouders van peuters	Hou je mond gezond	O	V	B1/B2	-
Kaaskiezen	Ivoren Kruis	O	S	B2	-
Mondzorg – Tandendoetsen	GGD	V	V	B1	+
Omgaan met angst voor de tandarts	Glansje	V	O	B2	-
Open mond, niet zo gezond	GGD	V	G	B1	+
Poetsen doe je zo!	Glansje	V	G	B1/B2	-
Spelletjes rond je mond	GGD	O	V	B1	-
Sterke tanden voor sterke kinderen	Oral-B	V	G	B1/B2	-
Tanden schoon... heel gewoon 1	GGD	O	O	B2	-
Tanden schoon... heel gewoon! 2	GGD	V	G	B1/B2	-
Tandendoetsen doe je zo	Ivoren Kruis	G	G	B1	++
Tandendoetsen met kinderen	Ivoren Kruis	V	G	B1/B2	-
Voedingsdagboek 1	Glansje	G	G	B1	++
Voedingsdagboek 2	Ivoren Kruis	O	G	B2	-
Voedingstips voor een gezond gebit	Glansje	V	V	B1/B2	-

Discussie

- Vergelijkend onderzoek > externe validiteit (Heijmans, Zwikker, Heide & Rademakers, 2016)
- VBI-P > informatie bias
- VBI (Shoemaker, Wolf & Brach, 2014)
- Niveau van leesbaarheid (Jansen & Boersma, 2013; Kraf, Lentz & Pander Maat, 2011)
- Waardebepaling > validiteit (Van Bommel & Van Leeuwen, 2018)

Aanbeveling

- Aanbeveling vervolgonderzoek:
- Uitbreiding populatie
  - VBI
  - Schaal voor toegankelijkheid/VBI
  - Andere talen
- Aanbeveling beroepspraktijk:
- Kritische blik
  - Toegankelijkheid materiaal > terugvraagmethode (Pharos, 2020, februari)

Conclusie

- Begrijpelijkheid 60%
- Toepasbaarheid 84%
- Niveau B1 van leesbaarheid 20%
- Vakjargon in 15 materialen
- Vakjargon 9 van 25 uitgelegd

Slecht scorende stellingen: samenvatting, getallen, bijschriften beelden

Advies voorlichtingsmaterialen gezondheidsvaardigheden:
Lage: Tandendoetsen doe je zo & Voedingsdagboek 2
Voldoende: + Mondzorg tandendoetsen & Open mond, niet zo gezond

4 voorlichtingsmaterialen toegankelijk

- Aanbeveling toegankelijkheid voorlichtingsmateriaal:
- + Begrijpelijkheid
  - + Toepasbaarheid
  - + Niveau van leesbaarheid B1 of lager
  - + Brijf

Referenties

Heijmans, Brabers en Rademakers (2019); Jansen en Boersma (2013); Kraf, Lentz en Pander Maat (2011); Nivel (2019); Pharos (2020, februari); Rijksoverheid (z.d.); Shoemaker, Wolf en Brach (2014); Stichting Accessibility (z.d.); Van Bommel en Van Leeuwen (2018).